

ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการตัดสินใจกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของ
ผู้บริหารการพยาบาล



นางรุจิรา อินทรคุณ

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974 - 576 - 510 - 4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015418

119301795

A RELATIONSHIP BETWEEN DECISION MAKING ABILITY AND MORAL
REASONING OF NURSE ADMINISTRATORS

Mrs. Ruchira Indratula

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirments
for the Degree of Master of Education
Department of Nursing Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1989



รุจิรา อินทรกุล : ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการตัดสินใจกับการให้เหตุผล
เชิงจริยธรรมของผู้บริหารการพยาบาล (A RELATIONSHIP BETWEEN DECISION-MAKING
ABILITY AND MORAL REASONING OF NURSE ADMINISTRATORS) อ.ที่ปรึกษา :
รศ.ดร.พวงรัตน์ บุญญานุกรณ์, 176 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความสามารถในการตัดสินใจ การให้เหตุผลเชิง
จริยธรรมของผู้บริหารการพยาบาล เปรียบเทียบความสามารถในการตัดสินใจ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ของผู้บริหารการพยาบาล จำแนกตามประสบการณ์ และระดับการศึกษา และหาความสัมพันธ์ระหว่างความ
สามารถในการตัดสินใจกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้บริหารการพยาบาล ตัวอย่างประชากรคือ
ผู้บริหารการพยาบาล จำนวน 194 คน เลือกโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งพวก เครื่องมือการวิจัยคือ
แบบวัดความสามารถในการตัดสินใจ และแบบวัดจรรยาวิพากษ์เคอะ ดีไฟนิง อิซชูล์เทสต์ ของ เรสส์
ที่ผ่านการทดสอบความตรงและความเที่ยงภายในแล้ว วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบค่าที
และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยโดยสรุปคือ

1. ระดับความสามารถในการตัดสินใจของผู้บริหารการพยาบาลอยู่ในระดับสูง
2. ระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้บริหารการพยาบาลส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูงคือ
ชั้นพิเศษ A รองลงมาคือชั้น 3 และชั้น 4 ตามลำดับ ซึ่งหมายถึงระดับภักฎเกณฑ์ทางสังคม สำหรับระดับ
A หมายถึงลักษณะต่อต้านการสร้างสรรค์ และไม่พบว่ามีผู้บริหารการพยาบาลมีพัฒนาการระดับการให้เหตุผล
เชิงจริยธรรมชั้น 5A, 5B, และ 6 คือชั้นใช้หลักความคิดทางจริยธรรมชั้นสูงและชั้นสูงสุดเลย
3. เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานตำแหน่งผู้บริหารการพยาบาล และระดับการศึกษา
พบว่า ผู้บริหารการพยาบาลมีความสามารถในการตัดสินใจ และระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน
4. ความสามารถในการตัดสินใจกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้บริหารการพยาบาล
พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ภาควิชาพยาบาลศึกษา.....
สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล.....
ปีการศึกษา 2531.....

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา



RUCHIRA INDRATULA : A RELATIONSHIP BETWEEN DECISION MAKING ABILITY AND MORAL REASONING OF NURSE ADMINISTRATORS. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PUANGRAT BOONYANURAK, Ed.D. 176 PP.

The purpose of this research were to study the decision making ability and moral reasoning of nurse administrators; to compare an ability of decision making, moral reasoning of nurse administrators classified by administrative experiences and educational levels; and to search for a relationship between their decision making ability and their moral reasoning. One hundred and ninty four nurse administrators were selected by stratified random sampling method. The research instruments were the questionnaire concerning decision making ability and Rest's Defining Issues Test on moral reasoning which had been tested for content validity and internal reliability. T-test and Pearson's correlational coefficient were used to analyze data. Results of the study indicated that:

1. Nurse administrators showed high level of the decision making ability.
2. Majority of nurse administrators demonstrated moral reasoning at the A, the third and the fourth stage respectively, which meant "conventional level" and the A meant "Antiestablishment orientation". None of them were at the stages of 5A, 5B, and 6 which were the stage of Principled level and Universal ethical principles.
3. There were no statistically significant differences in the decision making ability and in moral reasoning level of nurse administrators classified by administrative experiences and educational levels.
4. It was no relationship between decision making ability and moral reasoning of nurse administrators.

ภาควิชาพยาบาลศึกษา.....
สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล.....
ปีการศึกษา ..2531.....

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา



กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์อย่างดียิ่งของ
รองศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ บุญญาภิรักษ์ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยที่ได้ให้ความรู้แนวคิด
คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่และให้กำลังใจ
เป็นอย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกประทับใจและซาบซึ้งในความ เป็นกัลยาณมิตรของท่าน เป็นอย่างยิ่ง
จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณสำหรับความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ศรีสุโข
ที่ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับรูปแบบวิธีวิจัย ตลอดจนสถิติที่ใช้ในการวิจัยด้วยความกรุณา และสนใจ
เป็นอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนพันธ์ ที่ให้คำปรึกษาแนะนำอย่างดียิ่งในระหว่าง
อาจารย์ผู้ควบคุมวิจัยไปราชการ ณ ต่างประเทศ และรองศาสตราจารย์ ดร.พรรตทิพย์ ศิริวรรณยศ
ที่ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการใช้คู่มือเดอะ ดีไฟนิง อีชชูล์ เทลด์ ของ เรสคั

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 8 ท่าน ที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
ที่ใช้ในการวิจัย และขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาล ผู้อำนวยการกองงานวิทยาลัย
พยาบาล ที่กรุณาให้ความร่วมมือ อ่านวยความสะดวกเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล
โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้บริหารการพยาบาลที่เป็นตัวอย่างประชากรในการวิจัย ที่ให้ความกรุณา
ตอบแบบสอบถาม

คุณค่าใด ๆ ที่อาจจะพึงมีจากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบถวายแด่องค์พระผู้เป็นเจ้า
ผู้ทรงนำพา และประทานพลังใจที่เข้มแข็งในการต่อสู้กับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ จนพบกับความ
สำเร็จแก่ผู้บังเกิดเกล้าทั้งสองที่ให้โอกาสเกิด เดิมโต และพัฒนาตนเองจนสามารถบรรลุถึงความ
สำเร็จในขั้นนี้ได้

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารโรงพยาบาลแมคคอร์มิค เชียงใหม่ ภายใต้มูลนิธิสภา
คริสตจักรแห่งประเทศไทย ที่กรุณาอนุมัติให้ทุนการศึกษา

ขอขอบคุณ คุณธวัชชัย อินทรตุล ทัยธวัช และรุจาธร อินทรตุล สามิ และลูกที่ให้โอกาส
สนับสนุนและให้กำลังใจอย่างดีเยี่ยม และขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือในการศึกษาการทำ
วิทยานิพนธ์ จนสามารถสำเร็จการศึกษาไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

รุจิรา อินทรตุล



สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
ม	
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ปัญหาการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	8
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	10
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
ความหมายของจริยธรรม.....	14
องค์ประกอบของจริยธรรม.....	15
แนวคิดและทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม.....	16
ทฤษฎีพัฒนาการจริยธรรมของโคลเบอร์ก.....	18
ความเป็นมาและลักษณะของแบบสอบ ดี ไอ ที.....	27
จริยธรรมและคุณภาพการพยาบาล.....	31
ผู้บริหารการพยาบาล.....	44
คุณลักษณะสำคัญของผู้บริหารการพยาบาล.....	45

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การตัดสินใจทางการบริหารการพยาบาล.....	47
แนวคิดทฤษฎีในการตัดสินใจ.....	49
การวัดความสามารถในการตัดสินใจ.....	59
ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการตัดสินใจกับการให้เหตุผล เชิงจริยธรรม.....	64
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	69
ประชากรและตัวอย่างประชากร.....	69
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	73
การหาความตรงตาม เนื้อหาและความเที่ยงของแบบวัด.....	76
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	78
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
5 สรุปผลการวิจัยอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	107
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	108
อภิปรายผลการวิจัย.....	111
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	120
ข้อเสนอแนะสำหรับทำวิจัย.....	122
บรรณานุกรม.....	124
ภาคผนวก.....	130
ภาคผนวก ก.....	131
ภาคผนวก ข.....	137
ภาคผนวก ค.....	174
ประวัติผู้เขียน.....	176

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตัวอย่างการจัดประเภทของการตัดสินใจทางจริยธรรม.....	24
2	ประชากรและตัวอย่างประชากรผู้บริหารการพยาบาลฝ่ายบริการพยาบาล และฝ่ายการศึกษาพยาบาล ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน จำแนกตามสังกัด..	70
3	ประชากรและตัวอย่างประชากรผู้บริหารการพยาบาลฝ่ายบริการพยาบาล และฝ่ายการศึกษาพยาบาลจำแนกตามภาคต่าง ๆ	72
4	การปรับแบบวัดความสามารถในการตัดสินใจของผู้บริหารการพยาบาลตาม ความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	77
5	จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่ง ได้รับคืน ไม่สมบูรณ์ สมบูรณ์จำแนกตามประเภทของผู้บริหารการพยาบาล.....	79
6	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารการพยาบาล จำแนกตาม อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์ในการทำงานตำแหน่ง ผู้บริหาร ระดับการศึกษา และประเภทของผู้บริหารการพยาบาล	87
7	จำนวนและร้อยละของผู้บริหารการพยาบาล จำแนกตามระดับความ สามารถในการตัดสินใจด้านการบริหารการพยาบาล และด้านการ ปฏิบัติการพยาบาล	88
8	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการตัดสินใจด้านการ บริหารการพยาบาลและด้านการปฏิบัติการพยาบาล จำแนกตาม ประเภทของผู้บริหารการพยาบาล.....	89
9	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการตัดสินใจของผู้บริหาร การพยาบาล จำแนกตามองค์ประกอบของการบริหารและการจัดการ	90
10	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการตัดสินใจของผู้บริหาร การพยาบาล จำแนกตามองค์ประกอบของการบริหารและการจัดการ โดยแยกตามประสบการณ์.....	91
11	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการตัดสินใจของผู้บริหาร การพยาบาล จำแนกตามองค์ประกอบการบริหารและการจัดการ โดยแยกตามระดับการศึกษา.....	92

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
12	เปรียบเทียบคะแนน เจลี่ยความสามารถในการตัดสินใจของผู้บริหาร การพยาบาล จำแนกตามองค์ประกอบของพฤติกรรมการตัดสินใจ	93
13	เปรียบเทียบคะแนน เจลี่ยความสามารถในการตัดสินใจของผู้บริหาร พยาบาล จำแนกตามองค์ประกอบของพฤติกรรมการตัดสินใจโดย แยกตามประสบการณ์ในการทำงานตำแหน่งผู้บริหารการพยาบาล	94
14	เปรียบเทียบคะแนน เจลี่ยความสามารถในการตัดสินใจของผู้บริหาร การพยาบาล จำแนกตามองค์ประกอบพฤติกรรมการตัดสินใจโดยแยก ตามระดับการศึกษา.....	95
15	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ขององค์ประกอบพฤติกรรมการตัดสินใจ โดยส่วนรวม.....	96
16	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ขององค์ประกอบของพฤติกรรมการตัดสินใจด้าน การบริหารการพยาบาล.....	97
17	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ขององค์ประกอบของพฤติกรรมการตัดสินใจด้าน การปฏิบัติการพยาบาล.....	98
18	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (t-test) ของคะแนน การให้เหตุผล เชิงจริยธรรมของผู้บริหารการพยาบาลจำแนกตาม ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งผู้บริหารการพยาบาล และระดับ การศึกษา.....	99
19	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการตัดสินใจกับการให้ เหตุผล เชิงจริยธรรมของผู้บริหารการพยาบาล.....	104
20	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการตัดสินใจด้านการ บริหารการพยาบาล กับ การให้เหตุผล เชิงจริยธรรมของผู้บริหาร การพยาบาล.....	105
21	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการตัดสินใจด้านการ ปฏิบัติการพยาบาลกับการให้เหตุผล เชิงจริยธรรมของผู้บริหารการ พยาบาล.....	106

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	กราฟแสดง ร้อยละของกลุ่มตัวอย่างประชากรแบ่งตามระดับชั้นการให้ เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้บริหารการพยาบาลที่ได้จากการทำแบบสอบถาม ดี ไอ ที.....	100
2	กราฟแสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ได้จากการ ทำแบบสอบถาม ดี ไอ ที ทั้ง 4 ชั้น จำแนกตามตำแหน่งผู้บริหารการ พยาบาลฝ่ายบริการพยาบาล และผู้บริหารการพยาบาลฝ่ายการศึกษา พยาบาล.....	101
3	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ที่ได้จากการทำแบบสอบถาม ดี ไอ ที ทั้ง 4 ชั้น จำแนกตามประสบการณ์ ทำงานในตำแหน่งผู้บริหารการพยาบาล.....	102
4	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ได้จากการ ทำแบบสอบถาม ดี ไอ ที ทั้ง 4 ชั้น จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้บริหาร การพยาบาล.....	103